

CONVERSA AMB...

La Maria Ximinis ha de ser per força una dona molt estimada ja que tota ella traspua una bonhomia, una sinceritat i una alegria que fa que un no se'n pugui oblidar i que sigui per tant una dona molt popular i molt estimada pels escalencs i escalenques.

La Maria Ximinis va conviure durant més de 40 anys amb la seva tia, "La Sra. Miquela", persona molt estimada per moltes generacions de noies escalenques a les quals ensenyà a brodar.

L'Escalenc.— Qui eren els vostres pares?

Maria Ximinis.— El meu pare es deia Joan Ximinis i Ballester i la meua mare Maria Colomà i Serrats, li deien Maria Cristina perquè la seva mare es deia Cristina.

El meu avi anava a Amèrica amb els vaixells que sortien de Barcelona i estava molt de temps sense veure la família. Va passar que de tornada d'un d'aquests viatges ja havia nascut el meu pare. Aleshores ja no va voler viatjar més, per no estar lluny de la família.

La germana del meu pare tenia graneria a Barcelona. El meu pare va decidir també posar aquest negoci al nostre carrer, República Argentina, aleshores Paseo Diputación. I és que en aquell temps tots els senyors anaven en cotxes de cavalls i era necessari el gra per alimentar-los. Recordo que el meu avi portava el gra al comte de Güell i altres...

L'Esc.— La Sra. Miquela quan va venir a viure aquí a l'Escala?

M.X.— Ella va venir a viure-hi poc abans de néixer jo. Tenia uns vint-i-un anys més que jo i va morir per Reis quan li faltava poc per complir els 86 anys. El meu pare i la tia Miquela van néixer aquí a l'Escala, però la tia Lola, la que després va ser la mare d'en Joan Vilabré, va néixer a Barcelona. El meu pare tenia 3 o 4 anys quan els meus avis van anar-hi a viure. I allí s'hi van estar fins que la meua tia Miquela devia tenir uns vint anys. És aleshores quan els meus avis deixen el negoci en mans del meu pare, que ja era casat, i se'n vénen a viure altre cop a l'Escala.

L'Esc.— On havia après a brodar la Sra. Miquela?

M.X.— N'havia après al col·legi de les Carmelites de Barcelona, i allí ja va començar a ensenyar a brodar. Ella volia que els avis li possessin una merceria, però ells s'havien reconstruït la casa que tenien al carrer d'Empúries, núm. 14, i tenien ganes de tornar a l'Escala. Així és que ho van fer amb les seves dues filles.

L'Esc.— De petita venieu sovint a l'Escala?

M.X.— Sí, amb els pares. A l'any 1913, que és quan jo tenia dotze anys, vaig venir a l'Escala. Aleshores recordo que la meua tia ensenyava a brodar a la Llúcia Banyes, a la Clara Vilabré, a la Paquita de ca la Lola de l'Hostal i a la Pepita Sureda.

De fet la tia, en aquell temps, el que ensenyava era a brodar a les noies grans, brodaven el que hauria de ser el seu aixovar.

Vaig estar alguns anys sense venir, segurament perquè a Barcelona hi tenia també molts amics. Tot i això els meus pares sí que venien gairebé cada any. A l'any 1923 vaig tornar a l'Escala i em va agradar molt més.

Sempre que venia ho feia amb la tartana d'en "Vint-i-nou". I si n'hi cabien solament 9 o 10 ell n'hi feia cabre 24. A cada parada hi feia pujar més gent. I li deiem: "Vint-i-nou que no hi cabrem!". "Hi heu de cabre". I apa, allà entatxonats com si fóssim sardines.

L'Esc.— Quan va venir a quedar-vos definitivament?

M.X.— La meua mare va morir a l'octubre de l'any en el qual va acabar la guerra i el meu pare va viure tres anys més. La tia Miquela havia vingut a ajudar-me. Perquè, és clar, el papà malalt, la botiga..., tot plegat no podia pas fer-me-ho. Aleshores quan va haver mort el pare em va convèncer de venir a viure amb ella aquí a l'Escala. A mí però segurament m'hauria agradat més quedar-me a Barcelona.

Ben segur que de no haver estat per les nenes que tenia la meua tia a brodar jo no m'hauria pas quedat a l'Escala. Però les nenes em van fer distreure molt i, poc a poc, vaig anar fent de l'Escala també el meu poble.

De les noies que van venir a brodar em recordo algunes: la Pepita Parés, la Maria Quintana, la Mercedes de Can Japot, la Montserrat Sureda, la Pilar Simón (aquesta i la Pepita Parés no en feien pas poc de xivarri!), la Caro, la dona d'en Simeon, l'Assumpció Salip,

l'Elena Casadevall, la Pilar Pijoan, la Teresa Gardella, la Mª Cinta i la Margarida Noguera, la Beatriz Artigas, la Maria Tell, l'Amalia Palau, la Bigarós (que va fer una tovallola de comunió molt bonica), la Pepita i la Lola de Can Tero, la Franca i la Dolors Pellicer, la Mª Josepa, la Mª Pilar de Can Ballesta, la Dolors Poch, la Mª Rosa Guerra, la Carme Palau, l'Anita Alaball, la Ramona Passarrius, l'Assumpció Sabadí, l'Elena, la Roser i alguna altra nena de Can Fèlix... I moltes i moltes més que no recordo en aquest moment, ja que la meua tia va ensenyar a brodar durant molts anys, fins que va començar a cobrar de la vellesa.

L'Esc.— Quins treballs feien les nenes?

M.X.— La primera labor que es feia era un drap de fistó (moltes ja ho recordaran). Quan el fistó ja anava bé aleshores els tallava un devantalet que podia ser blau, blanc o rosa. Les nenes feien el brodat, solien fer unes cireretes que recordo les feien molt altes de baga, després es tallava la baga i semblaven de vellut.

Una altra peça que es feia era el

